

«*afrontar*: faciem confundo vel vultum, crimen obicio coram; *afrontar en perills*», a-v-1.5). Com reconegueren B. Croce i I. Zaccaria (*L'Elem. Iber. nella L. It.*) l'it. *affronto* «offesa, ingiuria» (i, amb diftongació napolitana, el napol. *afruente*) són manlleus ibèrics, com es veu pel fet que solament tingueren vigència en el període de màxim imperi hispànic a Itàlia (en Ann. Caro, † 1566, Cecchi i Segneri nat 1624), i aquell afegeix que «il Pasquier ed altri francesi dichiarano che il fr. *afront*, comparente nel S. XVI era venuto dallo spagnuolo».⁸

És a dir que hi ha raons ben positives per creure que el focus de propagació del mot sigui pertot la llengua de JoMartorell i dels Borges, que llavors estava encara en el seu zenit. En els segles baixos segueix amb molta força: ultra el pseudo-Boades el trobem en vells romanços tradicionals, com el 111.A.1.1.f. del *Romlo*. de MilàF, datable del S. XVII: «que d'un fill qu'ella ha tingut / hagi *afrontat* lo llinatge»; «això no val res, això és una mofa, això és un *afront* que jo no puc guardar», Noller, que en canvi en el verb mostra més aviat el sentit de 'reptar' o 'provocar': «aqueix acte indignà a abdues dones; la Madrona, no pòguent contindre's, *afrontà* a la criada», «lo cor li féu un salt, com si l'haguessin *afrontada* de debò», id. (*Pap.*, pp. 88, 11.27). «És la madona Sara, qui batalla / amb l'amargura d'un secret *afront*, / i el pensament que son espòs li calla / l'ha llegit en la rua del seu front», JAlcover, (*Agar, Po. Bíblica, O. C.*, 76). *Afrontant*. En canvi *afrontós* em sembla de genuïtut molt dubtosa (*AlcM* només en un text mall. recent; *DTo.*; no figura en Busa-N., almenys la 1.ª ed.).

CPT.: *Afrontabons, afrontacases, afrontacavadors, afrontacuiners, afrontallauradors, afrontallinatges.*

Bifront.

Confrontar 'limitar, afrontar' [*DTo.*], 'acabar dos testimonis, dos contendents' [Lacav.: «c. un testimoni a un criminós»]: en aquella acc. («la partida tal *confronta* amb tal poble», «tal serrat *confronta* amb el terme de tal poble», «el terme de tal poble *confronta* amb ---») és el que sento tot al llarg del Segre des del límit d'Andorra fins al Sud de Lleida, sense excloure'n el Cardener o almenys el Solsonès, i també, almenys en part, en val. (St. Rafel del Maestrat, i al Migjorn, cap a la Marina-Alcanalí); per l'O. es deu estendre fins a l'Alta Ribagorça, car els vells docs. de Benasc el castellanitzen en *confrentar* «*confrenta* dicha montañia de Ventallola con barranco de» en dos docs. (aa. 1445, 1581, *Libro Lucero*, 36, 37), «*confrontant* ab Solambolà» en doc. de 1756 (llegit a l'aj. de Castellàs, Urgellet). *Confrontació* (Lacav.: *la vinya y lo prat tenen les mateixes confrontacions*). *Confronta* (-tes, Arx. L. Salvador, p. 53, cita en entorçillat, TÒRCER), *confrontable, confrontament, confrontant*.

Enfrontar (no *DOrt.*), a la costa valenciana intr. 'estar posat en enfilall amb una altra senya de pescadors': «Segària és un tallet (barrancada) que *enfronta* a la Farola de Cullera, a mar de 4 brases» (Perelló de l'Alb., 1962): *Enfront* 'frontis, façana' [1461]:

«Aquell mateix dia foren posades les banderes a l'*enfront* de la Casa de la Deputació» (*Ardits* II, 359); terme topogràfic: 'paratge d'un vessant de muntanya que cau damunt d'una partida o poblat anomenat' (Urgellet, Cardener, Priorat, Morella i més al Sud i tot) «Els Enfronts de Roquer, L'Enfront del Mas del Murallo, Roc dels Enfronts, etc.» (*imfróns* Freixa de Sort, *amfróns* Gósol, Lladurs, *emfrón* Morella, 1961-64, *amfrón* La Figuera, 1936) i àdhuc Mallorca («aqueix *amfrón*» signant-me la Costa damunt Alquerria Blanca, Bunyola, 1964).

Refrontar. Refrontada.

CPT.: *Frontispici* [1575 «fastigium», OPou, *TbPu.*; *frontespici, -spit, Sanelo*], pres del ll. tardà *frontispicium*, cpt. amb *spècere* 'mirar': si fa no fa apareix simultàniament en cast. [1570], francès [1529] i italià [Davanzati, darrer terç S. XVI], per tant no es pot assegurar (com fa Terlingen, *It. en Esp.*, 131) que es vagi difondre des de l'italià; el que es pot assegurar és que entre nosaltres arrelà i es popularitzà força, no sols perquè n'hi havia fins a cert punt antecedent en l'ús que s'havia fet de *front* amb el mateix sentit a l'Edat Mitjana («lo mestre major de la obra de la Seu --- que avia ajudat a levar les moles e a tressar del front de la dita Seu», doc. barceloní, CaCandi, *MiscHiCat.* II, 198, crec S. xv), i tenint en compte la creació de l'abreujat *frontis*, molt usual des de fi segle XVIII almenys en cast., on també s'ha usat i n'hi ha un testimoni c. l'a. 1700, no ho està tant: el B. de Maldà usa tots dos: «sent tot aquest *frontis* obra de primor, finint en una primorosa creu de pedra y dos gerros», «lo campanar de St. Martí de Provençals, que li pegava el sol, amb la campana al davant i *frontispici* de sa iglésia» (*Exc.* 4; *Coll. B. V.*, 183); «per tots los balcones voleyaven cortines, esborrant dels *frontis* lo caràcter envarat de la pedra», Noller (*Pap.*, p. 47), Verdager i Pons Mass. en *AlcM*; i veg. *BDC* xx, 95.

¹ *Album* en els mss. B i K, però Lindsay considera preferibles els altres, XII, i, 52. — ² Montanyà, *Topogr. mèdica de P.*, p. 212. — ³ *La frón de la vaca*, Arcavell, 1936. A Vall Ferrera, ja a Tor, la resta de la Vall, la de Cardós, 1932-34, i així segueix pel Pallars Sobirà fins a Ribagorça, on el tinc anotat a Irgo, 1953 i a Espés (*les fróns, las fróns*, noms de partides), *la frón* a Merli i a Llaguarres, 1957 i segueix com a femení a tot l'Alt Aragó, amb formes autòctones no castellanes, si bé diftongades: *la frén* a Gistau, a Bielsa, 1965, etc. Veg. altres detalls, concordants, en *AlcM*. — ⁴ És veritat que també el fa femení el *DTo.* (no Lacav.), però en aquest es deu haver de mirar com un mer llatinisme artificiosos, car el seu ús correspon al Princ. i gens al val. —

⁵ Les altres llengües romàniques, com l'italià (*fonte, pònte, frònte*), l'occità i el portuguès tanquen tota o (i fins tota e) en aquesta posició, i per tant no interessen per al cas. En *MONTEM* hi ha vocal tancada fins en castellà i català. És sabut que en aquest punt tot el territori de les diòcesis gironina i empordanesa va amb la fonètica occitana (almenys pel que fa a la o). És, doncs, ja per això, impossible l'afir-